

Eesti haridust saab veel päästa

Möödunud aastal läks Pedagoogikaülikooli 500 lõpetajast Eesti koolidesse 16, tänavu olevat end vabatahtlikult õpetajaks pakkunud 4, kuid uus õppeaasta pole veel alanud ja kui palju tegelikult kooli uusi õpetejaid juurde tuleb, on veel teadmata.

Veiko Jürissoni ja Georg Aheri ärasaatmine rahvuskangelastena meie massimeedias on seesuguses situatsioonis rohkem kui naeruväärne. Naeruväärne on ka see, et üldsust hoiatavad juba mitu aastat haridusvankri allaveeremise eest kaks-kolm tegevõpetajat või koolijuhti, mitte aga kõrgametnikud ministeeriumist ja kooliametist.

Ametnikud teenigu kooli

Seda enam oli mul valus mõne nädala eest kuulda ühe kooliameti osakonnajuhataja suust lauset: "Meil tuleb tähtis koosolek lõpukirjandite, kuid ka muude lõpueksamite tsentraliseeritud hindamise asjus; pole ju loomulik, et paari koolijuhi tahtel minister hea ürituse tühistaks."

Küsisin sellelt ametnikult, mida see tsentraliseeritud kirjandite hindamine lapse teadmiste juurde annab. Sain vastuseks, et teadmiste see juurde küll ei anna, see-eest saavat "nemad" objektiivse ülevaate õpilaste teadmistest. Püha lihtsameelsus! Objektiivse hinnangu saab ka sel moel, et te lihtsalt olete rohkem kontaktis meie koolieluga. Ja kui te seda olete, siis veendute, et tänavu on koolides veel rohkem õpetajaid puudu kui eelmisel õppeaastal ja et paljud ained väga paljudes koolides jäävad lihtsalt ära. See on probleemide probleem, ainult sellest tulekski koosolekutel rääkida.

Mida tuleks siis teha? Esimene samm on juba tehtud. Meil on pedagoogist minister ja kantsler, peagi saab olema ka pedagoogist kooliameti direktor.

Arvan, et sellest on vähe. Minu arust tuleks ka osakondade juhatajad uutega asendada, eriti aga need, kes juurutasid möödunud aasta 1. septembrist kehtima hakanud õppetunni tasustamise uue korra.

Lauri Leesi

SEISUKOHT

Kui ma lugejatele pikalt selgitama hakkan, kuidas meie õpetajate palk välja arvutatakse, siis võib kindel olla, et pärast selgituse läbilugemist järgneb äge peavalu. Ligilähedaselt on see nii: korrutatakse y-ga, lahutatakse n, kuupjuur saadud summast jagatakse m-ga, millest lahutatakse p, mis omakorda jagatakse q-ga, saadud resultaatid lisatakse tööstaažist olenev koefitsient.

Seesugune operatsioon sooritatakse iga Eestimaa õpetaja puhul eraldi ja lõppkokkuvõtteks saadakse tunnitasuks mingi 13,5, 13,8, või 14,3 õnnetut krooni. Kas siis seesuguste näruste sentide pärast tasub üleüldse sellist hiigelvea näha? Kes on see inimene, kes selle välja mõtles?

Mida siis välja pakkuda? Esiteks: pedagoogikaülikooli rektor teeb kõigile oma õppejõududele ja üliõpilastele selgeks, et tegu on kõrgkooliga, mis valmistab ette kaadrit Eesti koolidele. Kelle tulevikukavadesse ei kuulu õpetajaks saamine, mingu mujale. Iga sisseastuja kirjutab alla lepingule, millega ta kohustub töötama koolis vähemalt kolm aastat, vastasel korral maksab kas tema ise või erafirma riigile tagasi tema koolitusrahad. Kui rektor sellega hakkama ei saa, siis juhatagu erakõrgkooli, mitte pedagoogikaülikooli.

Teiseks: veel enne 1. septembrist tühistada kehtiv õpetajate atesteerimise ja tundide tasustamise süsteem. Kuulutada õpetaja normkoormuseks neli õppetundi päevas, seega 20 õppetundi nädalas; kaotada praegused 4., 3., 2. ja 1. järk ning tuua sisse mõisted nooremõpetaja, õpetaja ja vanemõpetaja.

Määrata kõrgharidusega nooremõpetaja tunnitasuks 20 krooni (kõrghariduseta nooremõpetaja tunnitasuks 25% vähem, sest muidu kaob stiimul ülikooliharidust omandada); õpetaja tunnitasuks olgu nooremõpetaja tunnitasust 25% enam, seega siis 25 krooni ja vanemõpetaja tunnitasuks

saaks õpetaja tunnitasust 25%, järelkult 31,25 krooni. Kooli peaks meelitama ka magistrikraadi omavaid pedagooge (seda tuleb ette haruharva, kuid see võimalus peaks meil ikka vist olema) ja olgu nende tunnitasu siis veel 25% kõrgem.

Minu süsteemi kohaselt on kõik õppeained, kõik tsükliid (algkool, põhikool, keskkool) võrdsed, tund on tund, õpetaja on õpetaja. Ei mingit vahet loodusõpetuse, käsitöö või keelte vahel.

Erinevad lahendid

Klassijuhatamine andku juurde kolme õppetunni tasu, seega siis 60 krooni nädalas. Seda ei ole palju, vaid pool trammisõidu kuukaardi maksumusest!?

Nooremõpetaja saab õpetajaks peale kaheaastast korrektset tööd (ebakorrektsed tööd puhul lükkab koolijuht tema atesteerimise edasi).

Vanemõpetajaks saadakse peale viieaastast korrektset tööd ja ka selle tiitli määrab õpetajale koolijuht. Ainuuksi magistrikraadi määrab õpetajale ülikool või teaduslik asutus. Jäävad ära keeleeksamid à la migratsiooniamet, sest kehalise kasvatus ja käsitöö vanemõpetaja kraadi võib rahumeeli anda ka ülikoolidiplomi ja hea pedagoogilise töö eest.

Selle süsteemi järgi kaoks Riigi Kooliametil nii palju aega nõudev atesteerimisprotsess ja neil jätkuks aega pedagoogika põhiprobleemidesse süveneda. Ja mis peamine — paljusid neist me enam ei vajaks ki.

Ja lõpetuseks. See, et valitsus tänavu pensionäridest õpetajaile täispensioni välja maksab, on kiiduväärne tegu. On ka muu võimalus — kokku leppida maksuametiga ja jätta kuni järgmise palgatõusuni õpetajatelt 26-protsendine tulumaks võtmata. Olen riigijuhtimises võhik, kuid ehk tasub minu ettepanek siiski arupidamist?